

PIELAVEDEN KUNNAN KONSERNIOHJE

Kunnanhallitus käsitellyt __/__/2017
Kunnanvaltuusto hyväksynyt __/__/2017

Sisällys

1	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite.....	3
2	Soveltamisala.....	3
3	Konserniohjeen sitovuus	4
4	Konsernijohto ja toimivallanjako	4
5	Talouden ja toiminnan suunnittelu ja ohjaus	5
6	Rahoitus- ja sijoitustoiminta.....	6
7	Konsernivalvonta ja – raportointi sekä riskienhallinnan järjestäminen.....	7
8	Tytäryhteisön neuvottelu- ja tiedottamisvelvoite (huolellisuusvelvoite).....	7
9	Keskitettyt konsernitoiminnot.....	8
9.1	Henkilöstöpolitiikka	8
9.2	Hankinnat	8
9.3	Yhteiset palvelut	9
10	Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa	9
10.1	Yleistä.....	9
10.2	Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanot ja nimittämiskäytännöt	9
10.3	Yhtiökokous.....	10
10.4	Hallitus.....	10
10.5	Toimitusjohtajan tehtävät ja vastuu	11
10.6	Esteellisyys ja riippumattomuus	11
10.7	Palkkiot ja palkitseminen	11
10.8	Raportointi	12
10.9	Tiedottaminen ja viestintä.....	12
10.10	Tietojensaantioikeus.....	12
10.11	Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjojen julkisuus	13
11	Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta	13
12	Konserniohjeen käsittely, hyväksyminen ja voimaantulo	14

1 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Ohjeen tarkoituksena on myös varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat kuntastrategiaan kirjatujen arvojen lisäksi terveet ja riittävät liiketoimintaperiaatteet; kuten avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta, hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö, ja että omistuksia hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti. Tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan edistää kuntastrategian valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kuntakonsernin johtamista ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja johtamisessa voidaan ottaa huomioon konsernikokonaisuuden etu.

2 Soveltamisala

Kuntakonserni määrittellään kirjanpitolain mukaisesti. Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Konserniohje koskee Pielaveden kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Pielaveden kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot
- Pielaveden Teollisuushallit Oy

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyrittystä ja osakkuusyrittystä.

Pielaveden kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

- SavoGrow Oy

Pielaveden kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä ja yhteisöissä:

- Savon koulutuskuntayhtymä
- Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä
- Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

- Vaalijalan kuntayhtymä
- Pohjois-Savon liitto
- Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä

Näiden lisäksi kunta on mukana jäsenenä useissa kunnan toiminta-alueisiin liittyvissä yhteisöissä.

3 Konserniohjeen sitovuus

Konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä tai osakassopimuksesta muuta johdu.

Kunta ottaa omistajaohjauksessaan huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Yhdenvertaiseen kohteluun ei kuulu se, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Mikäli konserniohje on ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle ja omistajaohjausjaokselle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan oikeudellista asemaa tai vastuuta.

4 Konsernijohto ja toimivallanjako

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty Pielaveden kunnan hallintosäännössä (4 luku § 21–22). Konsernijohdolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa.

Valtuusto

- hyväksyy kunnan konserniohjeet,
- määrittelee kunnan omistajapolitiikan,
- päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kunnanhallitus

- Vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
- määrää kunnanjohtajan tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
- seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä osana kunnan talouden seurantaa,

- antaa valtuustolle raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä osana tilinpäätöstä,
- seuraa ja arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet
- antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa

Kunnanhallituksen omistajaohjausjaosto

- huolehtii kunnanhallituksen alaisuudessa omistajaohjauksesta, toiminnan ohjaamisesta sekä valvonnasta, joiden osakkaana tai jäsenenä kunta on tai joissa kunnalla on määräysvalta tai yhtiöjärjestykseen, sääntöihin tai sopimukseen perustuva oikeus nimittää hallituksen tai muiden toimielinten jäseniä. Tällaisia yhteisöjä ovat osakeyhtiöt, yhdistykset, säätiöt ja kuntayhtymät.
- valmistelee omistajaohjaukseen liittyviä asioita kunnanhallituksen päätettäväksi.

Kunnanjohtaja

- toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan,
- vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä,
- seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi kunnanhallitukselle,
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeen toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämiseksi kunnanhallitukselle sekä
- osallistuu tarvittaessa tytäryhteisön hallituksen kokoukseen, jossa hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus.

5 Talouden ja toiminnan suunnittelu ja ohjaus

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Valtuusto voi asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kunnan kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin.

Kunnan talousarviossa ja – suunnitelmassa tulee ottaa huomioon koko konsernin talouden vastuut ja velvoitteet niin, että tytäryhteisöjen toiminta ja talous kytketään tavoitteiden avulla tiiviisti kunnan strategiaan. Talousarviossa ja – suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kunnalle sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen on annettava konsernitilinpäätöstä varten ja mahdollista välitilinpäätöstä varten kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan säännösten ja ohjeiden mukaiset tiedot taloustoimiston pyytämässä muodossa ja aikataulussa. Samoin tiedot tulee antaa talousarviota ja – suunnitelmaa varten.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen keskeiset investointi- ja rahoitussuunnitelmat valmistellaan talousarvion aikataulussa ja saatetaan valtuustolle tiedoksi talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen lainajärjestelyt toteutetaan yhteistyössä kunnan talousjohdon kanssa.

Konserniin kuuluvat tytäryhteisöt raportoivat toiminnan ja talouden kehittymisestä, asetettujen tavoitteiden toteutumisesta sekä antavat arvion niihin liittyvistä riskeistä vähintään kaksi kertaa vuodessa kunnan talousjohdon ohjeiden mukaisesti. Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä, jolloin kunnan toimintakertomuksessa myös arvioidaan konsernin todennäköinen tuleva kehitys. Konsernijohto eli kunnanhallitus (ml. omistajaohjausjaosto) ja kunnanjohtaja voivat harjantansa mukaan pyytää selvityksiä yhteisön toiminnasta ja taloudesta.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Konsernitaseen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin valtuuston hyväksymää poistojärjestelmää.

6 Rahoitus- ja sijoitustoiminta

Valtuusto päättää kuntakonsernin rahoituksen perusteista.

Konsernin rahoitustoiminnassa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kunnan hyvää luottokelpoisuutta ja konsernin volyymietuja, jolloin laina- ja vakuutusneuvottelut ja kilpailuttaminen hoidetaan yhteistyössä kunnan taloustoimen ja konserniyhteisön johdon kanssa.

Konserniyhteisöjen tulee hankkia konsernijohtoon näkemys lainanottoon/antolainaukseen ja sijoitukseen liittyvissä kysymyksissä. Kunnan kokonaan omistamien tytäryhteisöjen nostamien luottojen tulee pääsääntöisesti olla kunnan takaamia, ellei perustellusta syystä muu ratkaisu ole tarkoituksenmukainen. Mikäli yhteisö pyytää lainoilleen kunnan takausta, tulee tämän takauspyynnön liitteeksi laatia selvitys yhteisön liiketoiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä takaukseen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä, jotka saatetaan kunnanvaltuuston tietoon takauspäätöstä tehtäessä.

Takauksista päättäminen kuuluu kunnanvaltuustolle. Omistaja voi taata tytär- tai osakkuusyhteisöjen otto-lainan, ellei perustellusta syystä muu ratkaisu ole tarkoituksenmukainen. Takauksen ehdot hyväksyy kunnanvaltuusto takauspäätöksen yhteydessä tai kunnanhallitus ennen takauksen täytäntöönpanoa. Tytäryhteisö ei ilman konsernijohtoon lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena.

Konsernin sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kassavarojen sijoittamista ja muuta sijoitustoimintaa. Kassavarojen sijoittamisella pyritään kassaylijäämän tuottavaan ja turvaavaan sijoittamiseen kuitenkin siten, että maksuvalmius on riittävä. Kassavarojen sijoittamisessa konsernin ulkopuolisiin sijoituskohteisiin otetaan huomioon eri sijoitusinstrumentit, riskien tunnistaminen, arviointi ja suojautuminen sekä päätösvalta sijoitusten tekemisessä.

7 Konsernivalvonta ja – raportointi sekä riskienhallinnan järjestäminen

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto.

Konserniyhteisöjen tilintarkastus on järjestettävä yhteisön yhtiöjärjestyksen, perussopimuksen tai vastaavan määräyksen sekä yhteisöä koskevan tilintarkastussäännösten edellyttämällä tavalla.

Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja – talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö (JHTT-yhteisö). Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö ja vähintään yksi kunnan tilintarkastajista, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Kuntakonsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jonka tulee perustua riittävästi riskien kartoitukseen. Kunkin yhteisön suorittaman kartoituksen perusteella määritellään ne periaatteet, joiden mukaan vahinkoriskejä siirretään katettavaksi vakuutuksella.

Konserniyhteisön tulee ilmoittaa välittömästi kunnanjohtajalle ja kunnan talousyksikölle tilapäisestä tai pysyvästä maksuvalmiusuhasta.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sijoitustoiminnan strategioista tulee neuvotella kunnan talousyksikön kanssa.

Tytäryhteisöt eivät saa ilman kunnanhallituksen suostumusta antaa takauksia tai muita vastaavia sitoumuksia.

8 Tytäryhteisön neuvottelu- ja tiedottamisvelvoite (huolellisuusvelvoite)

Kunnan tytäryhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä kunnan konsernijohdon ennakkokäsitys asiaan silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Ennakkokäsityksen selvittämisen yhteydessä tulee tarvittaessa huomioida yhteisön omistajien yhdenvertaisuuden periaate ja tytäryhteisön etu.

Kunnan ennakkokäsityksen hankkiminen on konsernijohdon keino ohjata ja valvoa konserniin kuuluvan tytäryhteisön toimintaa ja taloutta.

Tytäryhteisöillä on lisäksi velvollisuus tiedottaa konsernijohdtoa ennen mm. merkittäväksi katsottavan asian julkiseksi tuloa. Tiedottamisvelvollisuudesta vastaavat tytäryhteisön hallituksen puheenjohtaja sekä toimitusjohtaja. Tiedottamisvelvollisuus täytetään olemalla yhteydessä konsernijohdtoa riittävän ajoissa, äkillisissä tapauksissa viipymättä.

Neuvottelu- ja tiedottamisvelvoite koskee muun muassa seuraavan kaltaisia toimenpiteitä:

- tytäryhteisön perustaminen;
- toimitusjohtajan valinta;
- yhtiön toiminta-ajatuksen muuttaminen;
- yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muuttaminen;

- pääomarakenteen muuttaminen;
- merkittävät investoinnit;
- merkittävät kiinteistö- ja yrityskaupat;
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen;
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan;
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen;
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen;
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset;
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut;
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä;
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenetelyyn hakeutuminen.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun merkittävästä asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa. Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

9 Keskitetyt konsernitoiminnot

9.1 Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhtiöt noudattavat toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kunnan käytäntöä. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut ja harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus koulutukseen, luontoissuorituksiin ja lisäeläke-etuihin.

Henkilöstön hankinnassa tulee yhteisöjen ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun se on kunnan edunmukaista eikä tytäryhtiön etu muuta edellytä.

9.2 Hankinnat

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen on noudatettava julkisista hankinnoista annettua lakia sekä kunnan hankintaohjetta. Konsernin hankinnoissa pyritään tarkoituksenmukaiseen yhteistyöhön

konsernin sisällä ja seudullisen hankintarenkaan kanssa. Kunta on jäsenenä IS-Hankinta Oy:ssä ja sen tarjoamia palveluita tulee soveltuvin osin noudattaa koko kuntakonsernissa.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esimerkiksi hallinto-, taloushallinto-, tietohallinto-, materiaali-, ateria-, ja tilapalveluja) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden. Myös konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa huomioon.

9.3 Yhteiset palvelut

Konserniin kuuluvien emon ja tytäryhteisöjen palvelut järjestetään yhteistyössä silloin, kun yhteistyö parantaa tehokkuutta ja tuloksellisuutta ja on toiminnan kokonaisuuden kannalta edullista ja kun niin sovitaan ja päätetään. Yhteisten palveluiden osalta on otettava huomioon hankintalainsäädännön asettamat reunaehdot ja rajoitukset.

10 Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa

10.1 Yleistä

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen tarkoituksena on yhtenäistää Pielaveden kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja siten varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liiketoimintaperiaatteet, riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta, riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Tytäryhteisöjen hallitukseen valittujen jäsenien tulee tutustua kunnassa ja tytäryhtiön hallituksessa hyväksytyihin suosituksiin ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyn suosituksen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultua valituksi tehtävänsä.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohjeistus ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Kuntakonsernissa hyväksytyjä hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevaa ohjeistusta noudatetaan kuntakonsernissa ja konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä muuta johdu.

10.2 Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanot ja nimittämiskäytännöt

Yhtiöiden hallitus valitaan kunkin yhteisön yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan valtuuston koko toimikauden ajaksi. Kuntakonsernin toimintaperiaatteiden ohella osakeyhtiöiden hallitus työskentelee osakeyhtiölakiin perustuvilla oikeuksilla, vastuilla ja velvoitteilla.

Kuntaomisteisen yhtiön hallituksen tavoitekoko on 4-7 jäsentä hallituksen yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Jäsenistön tulisi edustaa omistajaa sekä poliittisesta että hallinnon näkökulmasta, mutta hallitukseen tulee myös saada kunkin yhtiön toimintaan liittyvää substanssiosaamista. Laajalla edustustolla toimivassa hallituksessa varmistetaan omistajan näkökulma yhtiön strategisessa toiminnassa. Laajalla osaamis pohjalla hallituksessa varmistetaan myös, että kuntaomisteisen yhtiön erityispiirteet tulee otettua huomioon yhtiön toiminnassa. Hallitusvalinnoissa tulee myös kiinnittää huomiota tasa-arvoon.

Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on kuntalain 47 §:n mukaan otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys. Yhtiöiden hallitusten jäseniltä edellytetään asiantuntemusta yhteisön toimialasta ja liiketoiminnasta. Myös talouden, raportoinnin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuntemus on oleellista laadukkaassa hallitustyöskentelyssä. Hallituksen jäseneltä edellytetään riittävästi aikaa tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen.

Puheenjohtajan tulee hallita mm. hyvä hallintotapa, hallituksen ja hallitustyön organisointi, strategiatyö ja yhteisön talouden seuranta.

10.3 Yhtiökokous

Osakeyhtiön ylin päätöksentekaelin on yhtiökokous, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa ja osallistuvat yhtiön ohjaukseen ja valvontaan. Yhtiökokous valitsee yhtiön hallituksen. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvat asiat.

Yhtiökokoukset pidetään osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen edellyttämällä tavalla. Tarvittaessa pidetään ylimääräisiä yhtiökokouksia. Yhtiökokouksessa asioita käsiteltäessä on noudatettava mahdollisesti voimassa olevia osakassopimuksia.

Yhtiökokouksen koollekutsumisen ajankohta ja kokouksessa käsiteltävät asiat on ilmoitettava osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen sekä mahdollisen osakassopimuksen määräämällä tavalla. Yhtiökokouskutsu toimitetaan kunnanjohtajalle tiedoksi.

10.4 Hallitus

Tytäryhteisön hallituksen tehtävänä on mm.:

- huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- vastata siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;
- ohjata ja valvoa yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan;
- hyväksyä yhtiön strategia ja valvoa sen toteuttamista;
- hyväksyä riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminta;
- edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua.

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan.

Hallitus ja toimiva johto ovat vastuussa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta (toiminnan tulokellisuus), toiminnan lain- ja asianmukaisuudesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

10.5 Toimitusjohtajan tehtävät ja vastuu

Toimitusjohtajan tehtävänä on mm.:

- hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti;
- toteuttaa hallituksen hyväksymää strategiaa;
- tarvittaessa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana;
- huolehtia yhtiön kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä;
- antaa hallitukselle ja sen jäsenille tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien hoitamiseksi;
- huolehtia siitä, että yhtiön kaupparekisteritiedot ovat ajan tasalla;
- huolehtia siitä, että yhtiön osake- ja osakasluettelot ovat ajan tasalla;
- huolehtia siitä, että konserniohjeissa luetelluista asioista on ennen yhtiön sisäistä päätöksentekoa tiedotettu konsernijohdolle ajoissa;
- edustaa yhtiötä tehtävissään kuuluvissa asioissa.

Osakeyhtiölain 17 §:n mukaan toimitusjohtaja saa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa hallitukselle on mahdollisimman pian annettava tieto toimista.

Hallitus nimittää toimitusjohtajan ja tarvittaessa hänen sijaisensa.

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava yhtiön ja toimitusjohtajan välillä kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka hallitus hyväksyy. Hallituksen puolesta sopimuksen allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja. Ennen toimitusjohtajasopimuksen hyväksyntää on yhtiön hallituksen puheenjohtajan hankittava kunnan ennakkokäsitys toimitusjohtajasopimukseen.

10.6 Esteellisyys ja riippumattomuus

Esteellisyyskysymyksissä sovelletaan sitä, mitä hallinto- ja osakeyhtiölaissa esteellisyydestä säädetään. Hallituksen keskeinen tehtävä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenten on oltava yhtiöstä aidosti riippumattomia. Toimitusjohtaja ei voi toimia yhtiön hallituksen jäsenenä.

10.7 Palkkiot ja palkitseminen

Hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota. Palkkioista päättää yhtiökokous. Konserniyhtiöissä kokouspalkkioiden tulee olla linjassa kunnan kokouspalkkioiden kanssa.

10.8 Raportointi

Hallituksen on huolehdittava, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen.

Tytäryhteisöjen tulee järjestää kirjanpitosensa siten, että sen perusteella voidaan laatia kuntalain mukainen konsernitilinpäätös.

Konsernitilinpäätös sisältää

- konsernituloslaskelma
- konsernitaseen
- konsernin rahoituslaskelman sekä
- niiden liitetiedot, jotka sisällytetään kunnan tasekirjaan.

10.9 Tiedottaminen ja viestintä

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Kuntalain 116 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

10.10 Tietojensaantioikeus

Kunnan tilintarkastajalla on kuntalain 124.2 §:n mukaan oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista kunnan viranomaisten lisäksi myös suoraan kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä, mikäli tilintarkastaja pitää tietoja tarpeellisina tarkastustehtävän hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunnalla on toimielimenä kuntalain 124.1 §:n mukaan oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista, mikäli se katsoo ne tarpeelliseksi arviointitehtävän hoitamiseksi. Tietojensaantioikeus on rajattu koskemaan kunnan hallussa olevia asiakirjoja; tarkastuslautakunta ei voi esimerkiksi pyytää asiakirjoja suoraan kunnan tytäryhteisöiltä. Tarkastuslautakunnassa tietojensaantioikeus ei päde yksittäisellä jäsenellä, vaan tällöin sovelletaan luottamushenkilön tietojensaantioikeutta.

Kuntalain 83 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja sekä nähtäväkseen asiakirjoja, joita luottamushenkilö toimeensa pitää tarpeellisena, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Luottamushenkilön tiedonsaantioikeus ei ulotu kunnan tytäryhteisöihin, koska nämä eivät ole kuntalain 83 §:ssä tarkoitettuja kunnan viranomaisia.

Kunnan sisäisten tarkastajien osalta tiedonsaantioikeuteen sovelletaan kunnanhallituksen ohjeistusta sisäisestä tarkastuksesta.

10.11 Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjojen julkisuus

Yhtiössä noudatetaan osakeyhtiölakia. Yhtiön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, kunnan luottamushenkilö, konsernijohto tai muu kunnan viranhaltija ei saa paljastaa ulkopuoliselle yhtiön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Yhtiötä koskevaa tietoa ei saa käyttää yhtiön tai kolmannen osapuolen vahingoksi.

Yhtiön kunnalle toimittamat asiakirjat ovat julkisia viranomaisen julkisuudesta annetussa laissa säädettyllä tavalla. Yhtiön hallituksen tulee ilmoittaa kunnanhallitukselle erikseen, mitkä kunnanhallituksen käsittelyyn tulevat asiat kuuluvat liiketoimintasalaisuuden piiriin osakeyhtiölain mukaan.

11 Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa.

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista Pielaveden kuntakonsernissa.

Tytäryhteisöjen hallituksella ja toimitusjohtajalla on vastuu yhtiön talous sekä toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen riittävän ja toimivan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta toimialallaan. Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisössä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja menettelyt osaksi johtamista ja päätöksentekoa ja että yhteisössä seurataan valvonnan toimivuutta. Tytäryhteisön toimitusjohtajan on huolehdittava riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan toteuttamisesta ja ylläpitämisestä sekä toimivuuden varmistamisesta. Tytäryhteisöjen hallitusten on huolehdittava siitä, että riskienhallinnan periaatteet on määritelty ja että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan.

Konserniyhteisöjen tulee olla tietoisia niiden toimintaan liittyvistä riskeistä, raportoida merkittäviä riskeistä ja niiden hallinnan menettelyistä konsernijohtolle. Yhteisöjen vakuutusten tulee olla riittävät ottaen huomioon yhteisöjen toiminnan luonne ja laajuus.

Tarkastuslautakunnalla on kunnan omistajavallan nojalla oikeus saada tarvitsemansa selvitykset kunnan konserniyhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksistä. Tarkastuslautakunnalla on oikeus käydä tutustumassa konserniyhteisön toimintaan ja tavoiteasetantaan voidakseen arvioida valtuuston asettamien konserniyhteisöjen toimintaa ja tavoitteiden toteutumista.

Tilintarkastaja tarkastaa konsernitilinpäätöksen sekä antaa lausunnon, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

12 Konserniohjeen käsittely, hyväksyminen ja voimaantulo

Konserniohjeen hyväksyy Pielaveden kunnanvaltuusto. Konserniohje tulee voimaan 1.10.2017.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden tytäryhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Tämä konserniohje kumoaa kunnanvaltuuston 10.9.2007 hyväksymän konserniohjeen.